

Olli-Pekka Vainio
STI 8.3.2006

Mitä postliberalismin jälkeen?

- Ensiksi: Mitä on postmoderni teologia?
- Liberaalia vai konservatiivia?
- Kaksi yleisesitystä antaa varsin erilaisen kuvan: Graham Ward, Kevin Vanhoozer
- postmodernin teologian juuria: Vaticanum II, Barth-von Balthasar / Tracy, Kaufman, Jeanrond.
- Luova leikki, toisaalla Mark C. Taylor, toisaalla Emergent Church
- Moderni: Silence of the Bible -> Postmoderni: Silence of the doctrine
- "Evangelikaalit luopuvat opista koska haluavat lisää jäseniä, liberaalit pitääkseen jäsenensä."

Keskeinen teema: oppi

- Lindbeckiläisen postliberalismin ongelma: oppi joko a) viittaa vain itseensä ja sitä käyttävään yhteisöön tai b) opit toimivat vastaavalla tavalla kuin kielioppisäännöt.
- Lindbeckin ohjelma on kiinnostava, mutta sellaisenaan sangen hedelmätön.
- Lindbeck tulee lopulta lähelle Schleiermacheria. Kummallakaan oppi ei ole ilmoituksen seuraus. Sch: oppi on uskonnollisen tunteen ilmaisua; L: oppi on kristillisen käytännön artikulaatio.
- Lindbeckin ideoita ovat kehittäneet eteenpäin mm. Alister McGrath ja Kevin Vanhoozer.
- Onko opilla viittaussuhdetta todellisuuteen eli esittääkö oppi totuusväitteitä?

Evangelikaalisen kristillisyyden vaihtoehdot postmodernissa todellisuudessa:

1) Klassinen tomistinen malli

- varsin anti-postmoderni, mutta sillä on myös nimekkäitä kannattajia mm. Richard Swinburne, Paul Helm, ns. Biola School,
- epistemologinen ja analyttisen filosofian mukainen lähestymistapa (ns. modest foundationalism eli väitteillä on oltava peruste, mutta sen ei tarvitse olla absoluuttisen epäämätön, Reformoitu epistemologia)
- luottaa ihmisen järjen kykyihin erottaa todellisuudesta universaaleja prinssiipejä, ja rakentaa argumentaatiota sen varaan

2) Mannermaisen filosofian värittämä hermeneuttinen malli

- Mm. Radikaali ortodoksia
- John Millbank, James K.A. Smith, (Jean-Luc Marion)
- Myös uusbarthilaiset kuten Andrew Moore, Robert Jenson(?)
- Innostunut postmodernismista, koska se on osoittanut modernin sisäisen tyhjyyden ja avannut teologialle olemassaolon oikeutuksen uudella tavalla
- Ei tarvita yhteistä perustaa, koska sellaista ei edes ole!
- "paras tarina eletäväksi"
- epäjumalanpalveluksen ongelma; filosofien Jumala vs. Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala (A. Moore/Pascal)

3) Luonnontieteen ja teologian sulautumat

- McGrath, Wentzel Van Hyussteen, Nancey Murphy
- kriittinen realismi (vrt. Naivi realismi ja relativismi)
- hyväksyy postmodernin perspektivismiin, mutta kieltää relativismin
- kaikille yhteistä on sama todellisuus, mutta tulkinnat ja mallit eroavat yksilöiden presuppositioista johtuen. Silti mahdollista puhua samasta asiasta.

Olellainen muutos

- selittäminen (modernismi) -> kuvaaminen (postliberalismi) vrt. Modernismin revisionismi (USA) tai oppikritiikki (Eur.)
- revisionismin ongelma: selittävän narraation vaihto kristillisestä narraatiosta sekulaarin materialismin narraatioon.
- Oppikritiikin ongelma: perustui yleensä huonolle luennalle ja puutteelle ymmärtää tekstin merkitystä ja oppien sisäistä logiikkaa (John Webster)
- Postliberalismi: Metodi on alisteinen opille ja perustuu sille. (ontologia määrää epistemologian)
- Olellaista tekstin merkityksen selvittäminen, ei pyrkimys oikeuttaa jokin puhetapa (apologeettinen prolegomena)

Radikaaliortodoksian teesejä

- * Sekulaari modernismi on perverssin teologian luomus.
- * Järjen ja ilmoituksen vastakkainasettelu on modernismin aikaansaamaa korruptiota.
- * Kaikki ajattelu, joka ei huomioi Jumalaa, on nihilististä.
- * Ruumiillisuuden, seksin, taiteen ja sosiaalisuuden materiaaliset ja ajalliset piirit, joita modernismi väittää arvostavansa, voidaan pitää niille kuuluvassa arvossa vain tuonpuoleisesta käsin.

“Jo useiden vuosisatojen ajan maailmaa on arvioitu ja rakennettu sekularismin näkökulmasta. Tällöin sitä, mikä on teologista, on joko pidetty vähäarvoisena tai yksityisenä vapa-ajan harmittomana harrastuksena. Ja kuitenkin sekulaarin modernismin varhaisimmat edustajat ilmaisivat ahdistuksensa perimmäisen perustan puutteen tähden; tästä esimerkkinä ovat Descartesin skeptisismi, Hobbesin kyynisyys ja Spinozan kehäpäätelmät. Nyt sekularismi on tuhoamassa itse itsensä. Puhuen mikrofonisoidulla, digitaalisesti simuloidulla äänellä, se julistaa – ahdistuneesti, tai yhä häpeämättömämmin, arvojen ja merkityksen puutetta. Kyberavaruuksissaan ja huvipuistoissaan se korottaa materialismia, joka on sielutonta, aggressiivista, pinnallista ja nihilististä.”

Millbank, Pickstock, Ward: Radical Orthodoxy. A new theology.

RO pyrkii

- palauttamaan teologian arvostuksen eri elämän alueilla
- modernismin lempilasten kuten, estetiikan, politiikan, seksin, ruumiillisuuden, persoonallisuuden, näkyvyyden, tilan jne käsittäminen Kolminaisuudesta, Kristologiasta, kirkko-opista ja ehtoollisesta käsin.
- Näkee mahdollisuuden postmodernissa nihilismissä
- Vain transsendenssi voi antaa asioille todellisen merkityksen ja pelastaa ne nihilismiltä
- Näin kielletään sekä sekulaari että vääristynyt kristillisuus, joka on syyllistynyt esim. väärään puritanismiin, seksuaalikielteisyyteen, syrjiviin kategorisointeihin yms.
- 'partisipaatio' = ei ole olemassa Jumalasta erillistä todellisuutta
- Kieltää sekä humanismin että postmodernismin ratkaisumahdollisuuksina
- Järjen objektiviteetin harhan kumoaminen
- Ei radikaalia fideismia, jossa teologia puhuu itse itsensä kanssa, vaan keskustelua muiden kanssa teologian omista lähtökohdista käsin

'Ortodoksia'

- uskontunnustusten teologia, patristiikka
- kriittinen joitakin virheellisinä pidettyjä teologianhistoriallisia traditioita kohtaan (esim. protestanttinen biblismi ja katolinen trentolainen autoritarismi)
- ekumeeninen (mukana lähinnä anglikaaneja, mutta myös katolisia ja helluntailaisia)

'radikaali'

- (patristisiin) juuriin menevä (lat. Radix = juuri)
- modernia kritisoiva
- kriittinen myös teologian historiaa kohtaan

...interpretations cannot be normative if by normative we mean universal or all-encompassing – *the one, true interpretation*. However, *what is interpreted* remains a norm for every interpretation; there is something or someone who stands before all of our interpretations and is binding upon every construal. This interpretative norm, which stands *before* (or even "outside of") interpretation, constitutes the *phenomenological criterion* of every construal; there are universals that are binding upon interpretation. But these universals are better understood as *empirical transcendentals* than a priori transcendental criteria. (J. K. A. Smith, *The Fall of Interpretation*, 169).

"Violent" or "objectifying" predication is the halting of reference, the security of meaning, and the adequation of the concept and object. But praise is characterized by *incompletion*, reference without end, and a fundamental inadequation. The intentional aim is not halted in praise, but only deflected, without consummation or completion. And yet, one is able to speak of transcendence, since the transcendent God "has accepted the homage of human voices, and wishes us to rejoice in praising him with our words" (Aug. DC 1.6.6.). But praise in no way claims to comprehend such transcendence, which is why Augustine consistently distinguishes between "knowledge" and "comprehension". (J. K. A. Smith, *Speech and Theology*, 133)